

практики сталого споживання в діяльності, проводять просвітницьку роботу та надають інформаційні матеріали щодо сталого розвитку, залучають громадськість до вивчення та вирішення екологічних питань.

Один із розповсюджених напрямів соціокультурної діяльності бібліотек – це бібліотека сімейного читання, що має у наявності певну педагогічну програму, яка відбиває специфіку роботи з читачами-батьками і дітьми, сприяє підвищенню рівня психолого-педагогічної грамотності батьків, вихованню культури спілкування в сім'ї, залученню батьків до рекомендації книг своїм дітям, збагаченню їхнього читацького досвіду власними інтересами, відродженню традицій сучасних читань, розширенню можливостей для різних любительських занять. Фонд такої бібліотеки має задовольняти потреби в літературі дітей та батьків. Варто зазначити, що бібліотеки як культурні центри кооперують зусилля з різними інститутами і організаціями.

На початку 2020 р. бібліотеки усього світу прийняли унікальний виклик і почали вирішувати абсолютно нові завдання. Пандемія та карантинні обмеження зумовили перехід на обслуговування в дистанційному режимі через свої офіційні сайти, акаунти соціальних мереж, канали інтернет-платформ.

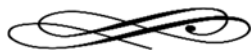
Соціокультурна діяльність бібліотек набула нового змісту в дистанційному режимі та представлена через відеозаписи проведених лекцій, презентацій, літературних композицій, буктрейлери, підкасти, відеоролики, викладені на сторінках бібліотечних сайтів та акаунтів соціальних мереж, бібліотечних каналах YouTube та інших інтернет-платформах. Крім того, окремі бібліотеки організовували на платформі ZOOM майстер-класи, консультації та інші онлайн-зустрічі, що дають змогу безпосередньо спілкуватися з аудиторією.

Отже, сьогодні бібліотеки стають мультифункціональними, з відкритим та доступним простором, де відбуваються заходи для різної аудиторії, починаючи від звичних освітніх подій до вечірок і виставок сучасного мистецтва. Майбутнє бібліотек за їхнім перетворенням в культурно-інформаційні центри, які будуть надавати широкий спектр послуг для різних цільових груп.

Із розвитком суспільства бібліотеки потребують оновлення соціокультурної діяльності.

Список використаних джерел

1. Матвійчук О. Є. Бібліотека як соціокультурний інститут: освітньо-виховна місія. *Вісник Національного авіаційного університету*. Сер.: Філософія. Культурологія. 2010. № 2. С. 155–160.
2. Соціокультурна діяльність бібліотек: з досвіду роботи: методичний огляд URL: <http://old.zounb.zp.ua/node/6469> (дата звернення: 22.03.2021).

Шевчук Юлія Вікторівна

(*наук. керівник – канд. екон. наук, доцент Щербіна О. С.*)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

Бібліотека на сьогодні є не лише місцем, де можна безкоштовно взяти та прочитати книгу, але й осередком культурного збагачення. Від роботи бібліотеки значною мірою залежить соціальне, культурне та духовне буття суспільства.

Враховуючи стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, що несе за собою й істотні зміни потреб молодого покоління, бібліотека орієнтована на забезпечення інформаційних, культурних, побутових, соціальних та інших запитів. Тобто формується бібліотечний центр як сфера громадського та культурного спілкування.

Розвиваючись, діяльність бібліотек наповнюється новими технологіями роботи та розглядається як найважливіший елемент соціокультурної сфери.

У процесі розвитку бібліотек як соціокультурних центрів в Україні необхідно звертати увагу на вибір форм та методів роботи, які зі свого боку повинні залежати від низки факторів: сучасних тенденцій, мети та завдань бібліотеки, її умов та можливостей, читацького контингенту [1].

Повноцінний розвиток бібліотек залежить також від напрямів роботи, неформального спілкування з читачами, зустрічей з цікавими людьми, інноваційного розвитку обслуговування, адже бібліотеки – це багатофункціональні заклади.

На сьогодні у процесі децентралізації значна увага приділяється об'єднанню громад, і як наслідок – реорганізації багатьох сфер діяльності. Серед них і культурна сфера, якій, на жаль, приділяється найменше уваги, а особливо бібліотекам. Адже, багато керівників на місцях не сприймають бібліотеку як установу. Проте, саме культурні центри мають займати одну з найважливіших сходинок у реформах, оскільки вони є одними з інформаційних посередників між громадою і владою [2].

Більшість бібліотек не в змозі вистояти під тиском місцевої влади та закриваються через нестачу або відсутність фінансування. Проте, є працівники, які шукають можливості залучення зовнішніх джерел фінансування для розвитку бібліотеки.

Одним із найважливіших та найактуальніших питань сьогодення стало питання: «Як зробити бібліотеку конкурентоспроможною, центром культурного життя громади?».

Багато питань виникає щодо того, яким має бути сучасний формат роботи бібліотеки. Адже зважаючи на вимоги сучасності, заклад повинен займатися не тільки видачею книг, а й перетворюватися на культурний простір, майданчик для проведення інтерактивних заходів, зустрічей.

Виходячи з цього, виникають нові напрями роботи – надання новітніх інформаційних послуг, створення центрів з навчання комп'ютерної грамотності старшого покоління, участь у різних проектах, конкурсах. Все частіше бібліотеки беруть участь у грантовій діяльності.

Ще одним із важливих завдань бібліотеки в умовах децентралізації є власний розвиток та навчання працівників, пошуки новітніх джерел підвищення кваліфікації [3].

Поряд з пошуком нових напрямів роботи, потрібно не забувати і про основні, які теж потребують осучаснення. Потрібно працювати над популяризацією читання та книг, повернути увагу громади до сучасного українського слова.

Оновлення бібліотечного фонду, автоматизація обробки літератури залишаються завжди актуальними. Але існування бібліотеки в сучасних умовах залежить не тільки від цих чинників, а й від законодавчо-правового фактора [4].

Сформована вже раніше в Україні система нормативно-правових актів, що регулюють діяльність бібліотек, не є досконалою та потребує значного оновлення [5].

На сьогодні в Україні бібліотечні заклади поступово оновлюються та долучаються до процесу децентралізації. Зважаючи на вимоги сьогодення, бібліотека оновлюється та розширює спектр надання послуг.

Сучасна бібліотека має стати інформаційно-культурним центром для громади, налагоджувати зв'язок з місцевою владою, школою, будинком культури тощо. Має навчитися працювати з сучасним читачем, вивчати його потреби.

Бібліотека поступово перетворюється на інформаційний центр електронних ресурсів, зберігаючи функції звичайної бібліотеки з обслуговування користувачів друкованими документами [6].

Інноваційні зрушення є обов'язковою та невід'ємною частиною бібліотек, які прагнуть шукати, створювати і впроваджувати нововведення у свою діяльність.

Працівники бібліотеки здійснюють вагомий вплив на розвиток освіти, використовуючи різноманітні форми та методи інформування користувачів та популяризації літератури.

Соціокультурна діяльність бібліотек сприяє оптимізації бібліотечної роботи та створює сприятливу основу для розвитку інновацій [7].

Організаційні інновації спрямовані на встановлення зовнішніх комунікацій бібліотеки, адаптацію в зовнішньому середовищі, зміну структури бібліотеки.

Сучасність вимагає від бібліотек зберігати традиційні та постійно шукати, впроваджувати нові форми роботи з користувачами. Бібліотечна діяльність повинна бути спрямована на якісні зміни, що відповідають потребам часу і реалізуються з новим змістом.

Комп'ютеризація основних бібліотечних процесів сприяє формуванню нового інформаційного простору, втіленню сучасних способів роботи з електронними ресурсами та збереженню доступу до традиційних джерел.

У бібліотеках все частіше почали використовувати електронний облік нових надходжень літератури, періодичних видань, електронні книги сумарного обліку, інвентарного обліку [8].

Отже, бібліотечно-інформаційний центр – це сучасний центр всіх інформаційних ресурсів, який здатен задовольнити культурні, наукові, освітні та інші потреби сучасного користувача та спрямовує свою діяльність на забезпечення та подальший розвиток автоматизованої бібліотечної роботи.

Інноваційна діяльність бібліотечно-інформаційного центру складається з поєднання вже існуючих напрямів з новими, сучасними формами роботи, забезпечення користувачам оперативного доступу до інформаційних ресурсів бібліотеки та створює комфортне інформаційне середовище, збільшуючи перелік послуг.

Список використаних джерел

1. Наукова та інноваційна діяльність, інтелектуальна власність: тлумачний українсько-російський словник. Харків: АМН України, ДУ «Інститут медичної радіології ім. С. П. Григор'єва», 2017. 172 с.
2. Ницук Є. В умовах децентралізації одним із наших найважливіших завдань є переавантаження сприйняття економічної привабливості культури на місцевому рівні. URL: http://mincult.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245213792
3. Дієва бібліотека – успішна громада. URL: <http://berezivska.gromada.org.ua/news/15-06-47-27-04-2017/>
4. Халавка Л. Бібліотеки в умовах децентралізації: виклики та перспективи. URL: <http://civicinaction.com/221-biblioteki-v-umovakh-detsentralizatsiji-vikliki-ta-perspektivi>
5. Удосконалення інформаційно-правового обслуговування користувачів бібліотек у системі стратегічних комунікацій. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&vie
6. Сучасні тенденції розвитку бібліотеки в структурі інформаційного забезпечення навчального процесу і наукової діяльності ВНЗ. URL: <http://library2.stu.cn.ua/Files/images/konferentsii/naul-prakt%20konf%2029.10.14.pdf>
7. Художньо-освітній концепт соціокультурного середовища сучасної України. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/KiS/KiS_2_09.pdf
8. Інноваційна діяльність – стратегічний напрям розвитку наукових бібліотек: програма. Київ: НБУВ, 2017. 56 с.

